

Natuurtoets

Verkennde inventarisatie en beoordeling
natuurwaarden in het kader van de Flora- en
faunawet ten behoeve van vier aanpassingen aan
het gasleidingtracé bij Naaldwijk
W-509-01-KR-011-A15

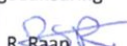
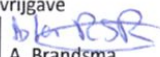
projectnr.	11191-402676
revisie	01
datum	22 september 2015
documentnr.	402676-NT

Auteur

J. Melis

Opdrachtgever

N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 444
2740 AK Waddinxveen

datum vrijgave	beschrijving revisie 01	goedkeuring	vrijgave
22-09-2015	Natuurtoets Definitief	 R. Raap	 A. Brandsma

Datum van uitgave:
22 september 2015

Contactadres:
Tolhuisweg 57
8443 DV Heerenveen
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Copyright © 2015

Antea Nederland B.V.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

blz.

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding.....	2
1.2	Flora- en faunawet.....	2
1.3	Doel van deze toetsing.....	3
1.4	Werkwijze	3
1.5	Leeswijzer	4
2	Wettelijk kader	5
3	Beschrijving plangebied en aanpassingen	6
3.1	Plangebied	6
3.2	Aanpassing 1 - verwijderen schema	7
3.3	Aanpassing 2 en 3 - verwijderen leidingen	7
3.4	Aanpassing 4 - plaatsen leiding (HDD)	7
4	Resultaten Quick scan Flora- en faunawet	9
4.1	Beschermde soorten Flora- en faunawet	9
4.1.1	<i>Vogels</i>	<i>9</i>
4.1.2	<i>Vleermuizen</i>	<i>9</i>
4.1.3	<i>Overige zoogdieren</i>	<i>9</i>
4.1.4	<i>Reptielen, amfibieën en vissen</i>	<i>10</i>
4.1.5	<i>Ongewervelden.....</i>	<i>10</i>
4.1.6	<i>Planten</i>	<i>10</i>
5	Effectbeschrijving en gevolgen	11
5.1	Overzicht beschermde soorten	11
5.2	Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna	11
5.3	Mitigerende maatregelen	14
5.3.1	<i>Broedvogels</i>	<i>14</i>
5.3.2	<i>Vleermuizen</i>	<i>14</i>
5.3.3	<i>Amfibieën; mitigatie</i>	<i>15</i>
5.3.4	<i>Vissen; mitigatie</i>	<i>15</i>
6	Conclusies.....	16
	Geraadpleegde bronnen.....	17

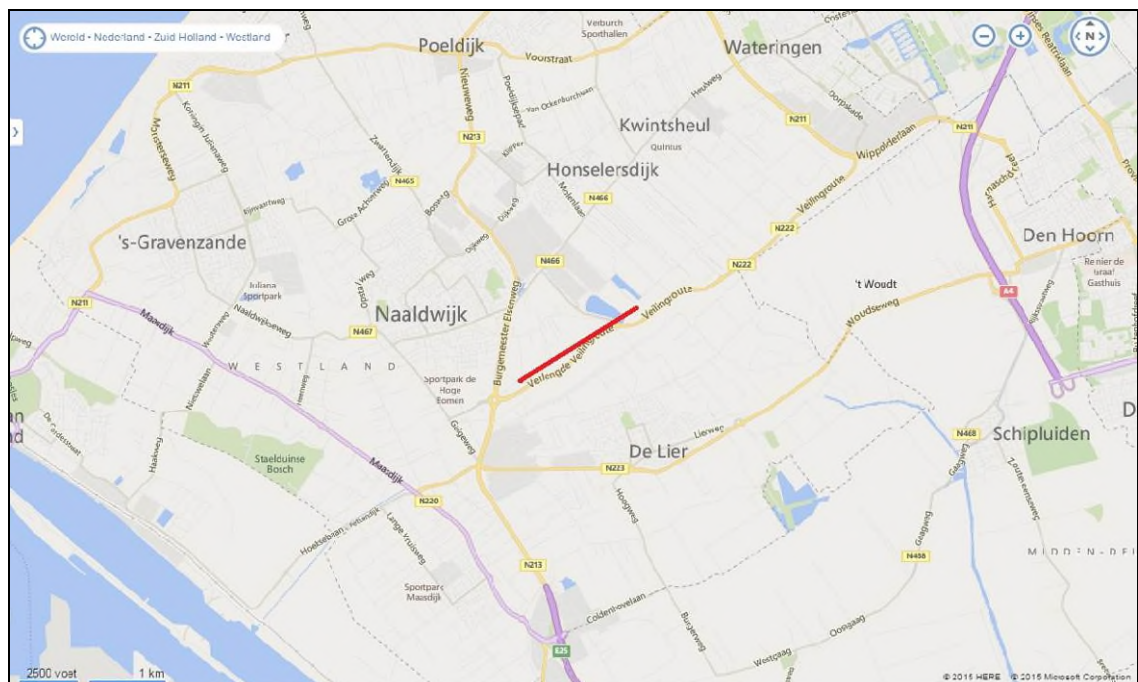
Bijlagen:

1 Wettelijk Kader

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van de Gasunie N.V. heeft de Antea Group een natuurtoets opgesteld ten behoeve van het uitvoeren van vier aanpassingen aan een Gasunie tracé bij Naaldwijk. De aanpassingen liggen in de gemeente Westland in de provincie Zuid-Holland. De Gasunie is voornemens om, in kader van het Gasunie Netwerk Improvement Program (GNIP), een aantal aanpassingen aan haar leidingnetwerk te doen. Het betreft in dit geval vier aanpassingen. Deze aanpassingen worden in deze natuurtoets beschreven.

figuur 1.1. Luchtfoto met het plangebied aangegeven met de rode lijn. (Bron: Bing maps)

Vanuit de natuurwetgeving is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet.

1.2 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet wordt de bescherming van een groot aantal inheemse planten- en diersoorten geregeld. Deze wet is overal in Nederland van toepassing.

De voorgenomen ingrepen vallen onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling' uit de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet voor algemeen beschermde soorten (zogenaamde tabel 1 soorten, voor toelichting zie bijlage 1). Als er andere strenger beschermde soorten (zogenaamde tabel 2 of 3 soorten of broedvogels) voorkomen is het noodzakelijk om te bepalen of deze schade ondervinden door de voorgenomen ingrepen. Indien dit het geval is, kan het noodzakelijk zijn om voor de betreffende soorten een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

Daarnaast geldt voor alle soorten, ook de niet beschermde soorten, de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs maatregelen neemt, dan wel redelijkerwijs

handelingen met negatieve effecten achterwege laat, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

1.3 Doel van deze toetsing

Het doel van de voorliggende natuurtoets is om te bepalen of eventuele strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de huidige Flora- en faunawet te verwachten zijn.

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

- Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor, of worden hierin verwacht? Welke status hebben deze soorten?
- Welke invloed hebben de geplande ingrepen in het betreffende gebied op de (strikt) beschermde soorten?
- Welke onder natuurbeschermingswet 1998 beschermde gebieden bevinden zich in of direct rond het plangebied?
- Voor welke soorten moet op welke locaties nader onderzoek uitgevoerd worden?
- Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
- Welk vervolgtraject dient doorlopen te worden?
- Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan welke wettelijk beschermde planten- of diersoorten in of nabij de planlocatie voorkomen. Dit is het eerste onderdeel van de Quick Scan. Samen met het veldbezoek vormt de bureaustudie het beeld van aangetroffen of verwachte soorten. In deze bureaustudie is ook de NDFF geraadpleegd.

Stap 2. Veldbezoek

Na het bureauonderzoek is een veldonderzoek uitgevoerd op 22 april 2015 (een licht bewolkte, maar droge dag, windkracht 2 en een temperatuur van rond de 13°C) door J. Melis, ecooloog van de Antea Group. Hierbij is, met betrekking tot de verzamelde gegevens van de bureaustudie, beoordeeld welke soorten daadwerkelijk in of nabij de planlocatie voor (kunnen) komen. Dit is het tweede onderdeel van de Quick Scan. Samen met de bureaustudie vormt het veldbezoek het beeld van aangetroffen of verwachte soorten.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering biotoop) op de verwachte beschermde soorten en natuurtypen beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld. Waar noodzakelijk wordt nader onderzoek aanbevolen.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75 en eventueel te nemen vervolgstappen.

Stap 4. Nader onderzoek

Er is nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van soorten en effecten die in stap 3 zijn benoemd. In deze natuurtoets ging het om vissen en bomen. De resultaten hiervan zijn verwerkt in het rapport en de effecten zijn opnieuw bepaald. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 5. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 4 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75 en eventueel te nemen vervolgstappen.

1.5 Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk behandelt de aanleiding, het doel en de werkwijze van deze natuurtoets. In het tweede hoofdstuk wordt een beschrijving van het wettelijk kader gegeven. In het derde hoofdstuk worden de deellocaties en de voorgenomen aanpassingen beschreven. In het vierde hoofdstuk wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde diersoorten. In het vijfde hoofdstuk worden de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de beschermde soorten beschreven. Op basis van voorgaande hoofdstukken worden in het zesde en laatste hoofdstuk conclusies getrokken en worden de te nemen vervolgstappen aangegeven. In bijlage 1 is een samenvatting van de Nederlandse natuurwetgeving te vinden.

2 Wettelijk kader

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (NNN) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Ecologische hoofdstructuur

Het Natuur Netwerk Nederland (NNN) is de kern van het natuurbeleid. De NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten.

In deze natuurtoets wordt een Natura 2000-gebied getoetst om met zekerheid significant negatieve effecten als gevolg van de voorgestane ingreep uit te sluiten. Dit geschiedt conform een zogenaamde Voortoets. Is deze zekerheid niet te verkrijgen dan dient er een habitattoets te worden uitgevoerd (zie schema vergunningprocedure bijlage 1 onder Natuurbeschermingswet 1998).

3 Beschrijving plangebied en aanpassingen

Algemeen

In dit hoofdstuk wordt geregeld het begrip schema gebruikt. Een Gasunie schema bevat één of meerdere ingegraven gasleidingen met daarbij bijvoorbeeld meetinstellingen, aftakkingen of afsluiters.

De ingreep (zie figuur 3.1.) is onder te verdelen in:

- 1/ het verwijderen van een schema (rode cirkel),
- 2/ het verwijderen van een gasleiding van ca. 1.900 meter (rode lijn),
- 3/ het verwijderen van een gasleiding van ca. 1.000 meter (gele lijn),
- 4/ het plaatsen van een nieuwe, vervangende leiding d.m.v. HDD-techniek van ca. 800 meter (blauwe lijn).

3.1 Plangebied

Het plangebied bevindt zich in een verruigd, braakliggend gedeelte binnen een kassengebied in Naaldwijk. Het noordoostelijk deel valt in een gebied met recreatiedoeleinden. De start (zuidwestzijde) ligt bij een TenneT-locatie aan de Bruidsbogerd (zie figuur 3.2.). Het tracé waar de leidingen worden verwijderd loopt vanaf daar door een grasbaan van 15-20 meter breed naar het noordoosten onder de Bruidsbogerd door (zie figuur 3.3. en 3.4.). Deze met gras en kruiden begroeide strook ligt naast een opgehoogd gebied met identieke begroeiing. Aan de ander zijde van de strook ligt een watergang en daarachter bevinden zich de kassen. Op vele plaatsen staan ondiepe plassen. De werkzaamheden omtrent het aanleggen van de geplande weg Verlengde Veilingroute (zie figuur 3.1.) zijn al gaande. In de omgeving van de Lange Broekweg ligt een waterpartij (zie figuur 3.5.). De Lange Broekweg en de weg N222 Veilingroute (zie figuur 3.6.) worden gepasseerd. De rotonde aangegeven op figuur 3.1. ligt er ook nog niet. Ten noordoosten van de Veilingroute ligt een grasland met struiken (zie figuur 3.7. en 3.8.). Via het terrein van een gemaal wordt een vaart bovengronds via buizen overgestoken (zie figuur 3.9.). Het tracé van de nieuwe leiding eindigt in een aarde/grasstrook naast een parkachtig aangelegd bosterrein (zie figuur 3.10.). De oude leiding ligt net langs de bosrand of net in de struiken.

figuur 3.1. Luchtfoto met in het plangebied aangegeven het te verwijderen schema (rode cirkel), de te verwijderen leidingen (rood en geel) en de te plaatsen HDD (blauw). De Verlengde Veilingroute is gepland. (Bron: Bing maps)

fig. 3.2. Te verwijderen schema

fig. 3.3. Noordelijk vd Bruidsbogerd

fig. 3.4. Verder naar het noorden

fig. 3.5. Zuid vanaf Lange Broekweg

fig. 3.6. Noordwaarts over de N222

fig. 3.7. Noordwaarts vanaf de N222

fig. 3.8. Noordzijde HDD naast vijver

fig. 3.9. Leidingbuizen over de vaart

fig. 3.10. Eind tracé noordzijde vaart

3.2 Aanpassing 1 - verwijderen schema

Het schema wordt verwijderd. Er worden geen bomen gekapt of gesnoeid. Er worden geen watergangen aangetast. Voor de uitvoering van deze maatregel moet het schema open ontgraven worden. Hiervoor wordt de bovenlaag verwijderd. Als de bovenlaag verwijderd is kan het schema verwijderd en afgevoerd worden. Er wordt bemaling toegepast. De Bruidsbogerd kan als toegangsweg gebruikt worden. Na de werkzaamheden wordt het plangebied zoveel mogelijk in oude staat hersteld met gebiedseigen grond.

3.3 Aanpassing 2 en 3 - verwijderen leidingen

Twee naast elkaar liggende leidingen worden verwijderd. Er worden meerdere bomen gekapt of gesnoeid. Er worden zinkers uit een watergang en de oevers verwijderd ten zuiden van de Lange Broekweg (zie figuur 3.5.). Hiervoor wordt een watergang aangetast, maar niet drooggelegd aangezien de leidingen worden “in de natte” verwijderd worden. Voor de uitvoering van deze maatregel worden de leidingen open ontgraven. Hiervoor wordt de bovenlaag verwijderd. Aan de noordoostzijde worden bomen gekapt en struiken verwijderd. Als de bovenlaag verwijderd is kunnen de leidingen verwijderd en afgevoerd worden. Er wordt bemaling toegepast. De leiding wordt in principe onder twee wegen uitgetrokken. Alle plangebieden zijn deels bereikbaar vanaf de openbare weg. Daarbuiten worden rijplaten gebruikt. Na de werkzaamheden wordt het plangebied zoveel mogelijk en met uitzondering van de gekapte bomen in oude staat hersteld met gebiedseigen grond.

3.4 Aanpassing 4 - plaatsen leiding (HDD)

Door middel van een horizontale gestuurde boringen wordt de leiding aangelegd. Er worden geen bomen gekapt of gesnoeid voor de boring zelf. Er wordt geen watergang aangetast. Voor de HDD-boring moeten aan het begin- en eindpunt van het HDD traject putten gegraven worden. Er wordt bemaling toegepast. Er wordt een werkterrein ingericht. Hiervoor zullen wel enkele bomen worden gekapt. De te plaatsen leiding wordt geprepareerd ten zuiden van de Lange Broekweg. Alle plangebieden, het

ketenpark en werkterreinen zijn deels bereikbaar vanaf de openbare weg. Daarbuiten worden rijplaten gebruikt. Na de werkzaamheden wordt het plangebied zoveel mogelijk in oude staat hersteld met gebiedseigen grond.

4 Resultaten Quick scan Flora- en faunawet

4.1 Beschermde soorten Flora- en faunawet

Op basis van de gegevens van de bureaustudie, de aanwezige biotoop en ecologische expertise is een inschatting gemaakt met betrekking tot het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Er werden, naast broedvogels, geen beschermde soorten binnen het plangebied aangetroffen, maar er worden wel beschermde soorten in het plangebied verwacht.

4.1.1 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn torenvalk, zwarte kraai, gaai, ekster, koolmees, merel, meeuw, houtduif, meerkoet, wilde eend, Canadese gans, knobbelzwaan, kievit, grutto, tureluur en scholekster in de nabijheid van de plangebieden waargenomen. De meeste soorten vlogen over, of foerageerden ter plaatse. In de bosrand aan de noordoostzijde van het tracé staan twee (dode) bomen waarop veel door spechten wordt gefoerageerd. Van geen van de vogels kon een directe binding (nest) met een plangebied worden vastgesteld. Van de meerkoet werd een nest vastgesteld in het werkgebied (de strook ten noorden van de Bruidsbogerd). Kievit, scholekster en tureluur hadden ten tijde van het veldbezoek nesten in en naast het plangebied ten noorden van de Bruidsbogerd. Het totaal aflopen van deze strook verstoorde teveel broedende weidevogels en is gestaakt. Ook de meerkoet en wilde eend had hier waarschijnlijk nesten. Er zijn nergens in of nabij de plangebieden jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen. Er worden geen gebouwen aangetast zodat negatieve effecten op nestplaatsen van bijvoorbeeld de huismus kunnen worden uitgesloten. Er worden meerdere bomen en struiken gekapt of gesnoeid. Bomen en struiken in de nabijheid kunnen gebruikt worden door zangvogels, zoals merel of houtduif, om in te broeden. In de graslanden en verruigde omgeving van de aanpassing zijn weidevogels zoals kievit en grutto tot broeden gekomen. De oevers en slootkoppen kunnen nestgelegenheid bieden aan soorten als meerkoet, wilde eend en knobbelzwaan.

4.1.2 *Vleermuizen*

Er worden voor deze aanpassingen geen gebouwen aangetast zodat een negatief effect op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kan worden uitgesloten. Er worden voor deze aanpassingen meerdere bomen gekapt of gesnoeid zodat negatieve effecten op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen en op vliegroutes vooraf niet kunnen worden uitgesloten. Aan de noordzijde van de aanpassingen bevinden zich in twee bomen holtes die door vleermuizen als verblijf gebruikt kunnen worden. Vleermuizen oriënteren zich in het landschap door zich te laten leiden door lijnvormige elementen, zoals watergangen, bomenrijen en houtwallen. Het is mogelijk dat de bomen, watergangen en dijken in de omgeving onderdeel zijn van een vliegroute. In de ruime omgeving van alle plangebieden kunnen zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden waardoor in de plangebieden foerageerlocaties van vleermuizen aanwezig kunnen zijn.

4.1.3 *Overige zoogdieren*

Tijdens het veldbezoek zijn hazen gezien en zijn er sporen van ree, (spits)muizen en mol aangetroffen. In de plangebieden worden geen vaste verblijfplaatsen van grotere zoogdieren, zoals das, steenmarter, bever en otter, verwacht vanwege het compleet ontbreken van meldingen van deze soorten in de NDFF en de bekende landelijke verspreiding. Waterspitsmuis wordt niet verwacht vanwege het ongeschikte habitat met hoge kades. Er wordt een tal van licht beschermde soorten binnen en in de nabijheid van de plangebieden verwacht. De plangebieden zullen vrijwel zeker gebruikt worden als foerageergebied door soorten als egel, haas, konijn, vos en kleine roofdieren als bunzing, hermelijn en wezel. Van de muizen en spitsmuizensoorten, zoals veldmuis, aardmuis, rosse woelmuis, bosmuis, woelrat, bosspitsmuis en huisspitsmuis kunnen zich ook vaste verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied bevinden.

4.1.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Reptielen worden uitgesloten vanwege ongeschiktheid van habitat of de bekende landelijke verspreiding.

Amfibieën

Nabij het zuidelijke gedeelte van het plangebied is de rugstreeppad (F&f-wet tabel 3) te verwachten. Braakliggende terreinen en kassen met water in de buurt vormen een zeer geschikt habitat. Bij de kassen is voor rugstreeppad geschikt overwinteringshabitat aanwezig. De plassen die lang genoeg blijven staan op de dijk zijn geschikt als voortplantingswater. Andere zwaar(der) beschermde amfibieën worden niet binnen de invloedssfeer van het plangebied verwacht omdat in de plangebieden waar werkzaamheden zijn voorzien het habitat hiervoor ongeschikt is. Het gehele plangebied bestaat uit voedselrijke, maar daardoor vaak soortenarme grasgebieden, wegbermen en een watergang. In de NDFF zijn geen waarnemingen van andere zwaar(der) beschermde amfibieën aanwezig. Er zullen wel algemene en licht beschermde soorten voorkomen zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander.

Vissen

Er wordt één watergang aangetast bij de aanpassing. In deze watergang zijn soorten als kleine modderkruiper (F&f-wet tabel 2) en bittervoorn (F&f-wet tabel 3) te verwachten. Voor grote modderkruiper en de rivierdonderpad is het habitat ongeschikt en is uit de verspreidingsatlassen ook bekend dat in dit deel van Zuid-Holland deze soorten afwezig zijn.

4.1.5 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden niet binnen de invloedssfeer van het plangebied verwacht omdat in de plangebieden waar werkzaamheden zijn voorzien het habitat hiervoor ongeschikt is. Beschermde soorten worden uitgesloten op basis van habitat.

4.1.6 Planten

Het plangebied bestaat voornamelijk uit grasstroken. In het plangebied zijn alleen algemene en onbeschermde soorten aangetroffen. Een (incomplete) lijst: gras, boterbloem, rode klaver, weegbree, paardenbloem, perzikkruid en brandnetel. De stroken zijn te voedselrijk voor beschermde soorten zoals bijvoorbeeld orchideeën. Beschermde soorten worden uitgesloten op basis van habitat.

5 Effectbeschrijving en gevolgen

5.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor de plangebieden onderdeel vormen van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Tabel 4.1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende zwaarder beschermde flora en fauna in het plangebied.
 Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T3 = Tabel 3: Zwaar beschermd

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 2	T3	Nader onderzoek en/of mitigatie
Broedvogels	Alle	-	x			Eventueel mitigatie
Vleermuizen	Alle	-	x		x	Mitigatie
Amfibieën	Rugstreeppad	-	x		x	Mitigatie
Vissen	Bittervoorn	-	x		x	Mitigatie
	Kleine modderkruiper	-	x	x		Mitigatie

5.2 Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna

Broedvogels

Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd in het vogelbroedseizoen geldt het volgende:

Er worden bomen gekapt en de werkzaamheden benaderen op enkele plaatsen bomen; dit kan verstoring opleveren voor broedende vogels, zoals zangvogels. De werkzaamheden betreffen mogelijk deels aantasting van de graslanden waar weidevogels als de kievit en de scholekster tot broeden kunnen komen. Het is ook mogelijk dat watervogels als knobbelzwaan, wilde eend en meerkoet in grasstroken en slootranden in de omgeving van de aanpassingen tot broeden komen.

Bij de uitvoering moet rekening worden gehouden met broedvogels. Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens hun broedseizoen beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Hiervoor kan in principe ook geen ontheffing worden verkregen. Het broedseizoen loopt ongeveer van half maart tot half juli, maar dit is afhankelijk van de klimatologische omstandigheden en de soort; de houtduif broedt bijvoorbeeld later. De Flora- en faunawet schrijft geen datumgrenzen voor, de genoemde data zijn globaal. Ieder broedgeval is beschermd, dus indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet gewacht worden totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken.

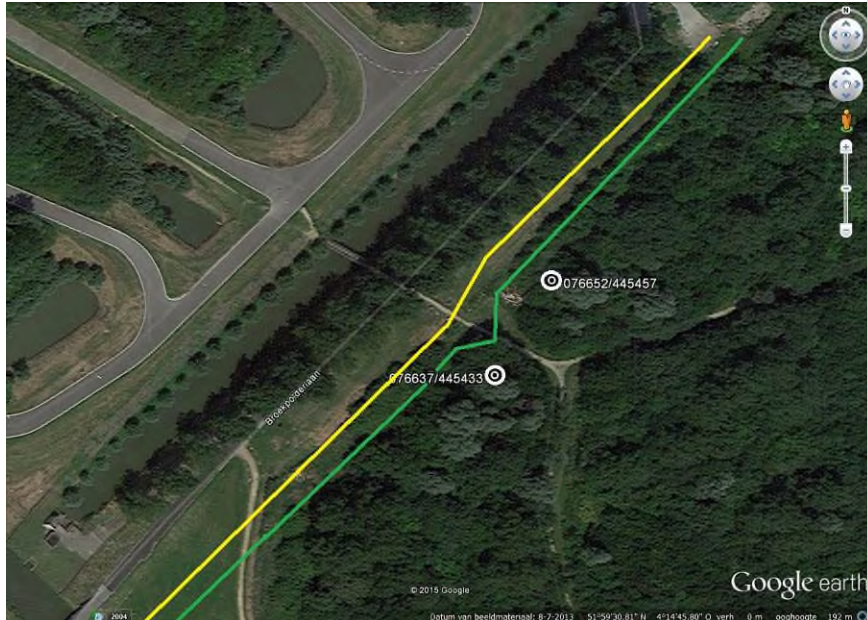
Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat door deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken. Als de werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd worden dient men met mitigerende maatregelen het broeden van vogels op of nabij de plangebieden te voorkomen. Deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.3.1.

Vleermuizen

Verblijven

Er is geen onderzoek geweest naar het gebruik van de potentiële vleermuisverblijven in de bomen. Derhalve moet rekening gehouden worden met deze potentiële verblijfplaatsen en moeten deze behandeld worden als actief gebruikte verblijfplaatsen van vleermuizen. Indien deze bomen gekapt

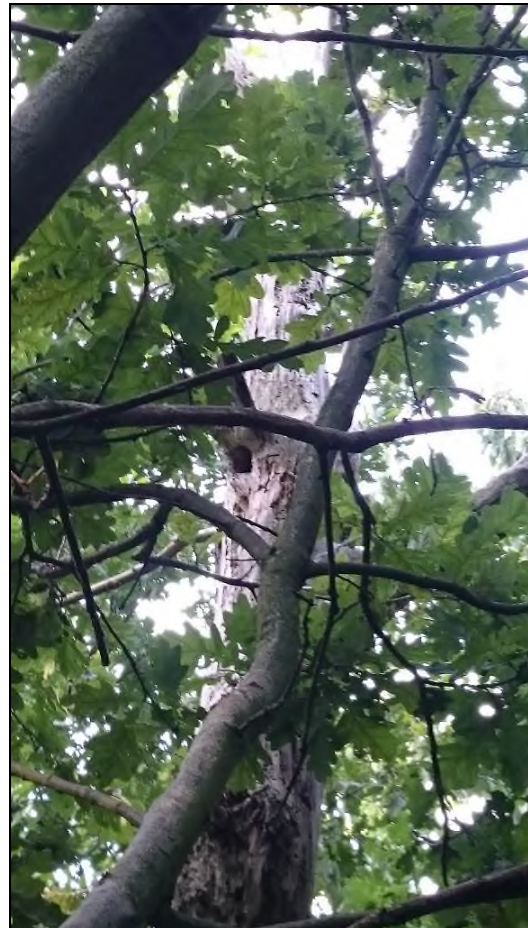
worden zullen deze verblijfplaatsen verstoord raken en verdwijnen. Indien er bomen gekapt worden kan het klimaat rond, of de lichtinval op deze bomen veranderen en kunnen de verblijfplaatsen ongeschikt raken en verlaten worden.

figuur 5.1. Bomen met holtes. De bomen in het wit (met coördinaten) en de bestaande, te verwijderen, leiding in het geel. Groen is de toegestane kapgrens zonder klimaatverstoring voor de bomen. (Bron : Google earth)

figuur 5.2. Boom met holtes.

figuur 5.3. Boom met holtes.

Nader onderzoek verblijven

In de gebieden waar bomen gekapt moeten worden (zie rode vlakken in figuur 5.1.) zijn alle bomen geïnspecteerd op de aanwezigheid van geschikte holtes voor vleermuisverblijven. Er zijn twee bomen gevonden (zie figuur 5.1. t/m 5.3.) die dergelijke holtes bevatten. De bomen staan buiten het directe plangebied. Zolang deze bomen niet gekapt worden en er ook geen bomen of struiken verwijderd worden die de lichtval op, of het klimaat rondom en in de boom veranderen is er geen negatief effect op de potentiële verblijven.

Vliegroutes

Op enkele plaatsen wordt gewerkt in de omgeving van bomen en/of watergangen waar vleermuizen hun vliegroutes kunnen hebben. Alle gebieden rondom deze plangebieden kunnen door vleermuizen als foerageergebied gebruikt worden. Er moet tijdens de werkzaamheden rekening gehouden worden met lichtoverlast op potentiële foerageergebieden en vliegroutes. Deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.3.2.

Amfibieën

In het plangebied ten zuiden van de Lange Broekweg kan, buiten de overwinteringstijd, de rugstreeppad verwacht worden. Als deze zich tijdens de werkzaamheden in het gebied bevinden, kunnen de werkzaamheden ten koste gaan van individuen. Het leefgebied verdwijnt door de aanleg van de Verlengde Veilingroute. Het verdwijnen of droogvallen van plassen water waarin de rugstreeppad zijn eitjes legt kan de voortplanting, indien gestart, doen mislukken. Eventuele schade kan voorkomen worden; deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.3.3.

Vissen

In de watergang ten zuiden van de Lange Broekweg zullen de bittervoorn en kleine modderkruiper aanwezig zijn. De verwijdering van de zinker uit deze watergang, zonder goede mitigatie, kan ten koste gaan van individuen, of de voortplanting van deze soorten. Eventuele schade kan voorkomen worden; deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.3.4.

Nader onderzoek

Op 26 juni 2015 is het plangebied bezocht en met elektro afgevisd door ecooloog A. van Duijvenboden voor de Antea Group. Van de gevonden vissen zijn enkelen gefotografeerd. Alle vis is direct teruggezet. De resultaten zijn hieronder in dit rapport vermeld.

Resultaat

Het nader onderzoek heeft meerdere bittervoorns opgeleverd, maar géén kleine modderkruiper. Deze soort wordt wel verwacht, maar kan door de methodiek gemist zijn. Het water is namelijk op plaatsen vrij diep en kleine modderkruiper vlucht naar de bodem. Bittervoorn werd bijna overal gevangen. Opvallend is dat er geen vis gevangen werd in het water van het waterskipark (figuur 5.5.). Overige aangetroffen soorten: karpers, driedoornige stekelbaars, blankvoorn en baars.

figuur 5.4. Locatie van de zinker.

figuur 5.5. Verbonden water aan noordzijde.

figuur 5.6. Eén van de gevangen bittervoorns

5.3 Mitigerende maatregelen

5.3.1 Broedvogels

Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd hoeft geen rekening gehouden te worden met mitigerende maatregelen ten behoeve van vogels.

Als de werkzaamheden toch in het broedseizoen uitgevoerd moeten worden dient men met mitigerende maatregelen het broeden van vogels op of nabij de plangebieden te voorkomen.

Als er toch vogels in het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden tot dat de jongen zijn uitgevlogen. Voor de wet is er geen verschil tussen broedvogels gemaakt. Alle broedvogels zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Wel is het toegestaan om maatregelen te nemen waarmee het gebied tijdelijk ongeschikt wordt als broedgebied voor vogels.

Om verstoring zoveel mogelijk te beperken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

1. Werken buiten het broedseizoen; of als dit niet mogelijk is:
2. Het plangebied (schema's en toegangswegen) en ruime omgeving hiervan benodigd voor de werkzaamheden ruim voor het broedseizoen ongeschikt maken en houden voor broedende vogels.
3. Om gewinning te voorkomen; waterkanten maaien, zodat de vegetatie zeer kort is, ruim voor het broedseizoen. Daarna dient dit te worden onderhouden om te voorkomen dat het gebied - weer geschikt wordt als broedgebied.

Als toch broedgevallen optreden, dient bij het uitvoeren van de werkzaamheden zoveel afstand gehouden te worden, dat geen verstoring optreedt. Deze afstand wordt door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld.

5.3.2 Vleermuizen

Vliegroutes en foerageergebied

De gehele omgeving kan in gebruik zijn als foerageergebied voor vleermuizen. Bomen en watergangen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als vliegroute. Er moet tijdens de werkzaamheden rekening gehouden worden met lichtoverlast op potentiële foerageergebieden en vliegroutes. Omdat er geen nader onderzoek geweest is naar de aanwezigheid van vliegroutes moet worden aangenomen dat de (laan)bomen en watergangen onderdelen van vliegroutes zijn en dienen deze afgeschermd te worden van directe lichtval. De potentiële aanwezige foerageergebieden en vliegroutes langs de te kappen bomen zullen overgenomen worden door de nieuwe bosrand die na de kap ontstaat. Hierbij zal geen functionaliteit verloren gaan. Nader onderzoek naar vliegroutes is niet noodzakelijk. Onderstaande mitigatie is wel noodzakelijk:

Om verstoring zoveel mogelijk te beperken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

1. er mogen alleen bomen gekapt worden die geen invloed hebben op de lichtval en het microklimaat van de potentiële verblijfsbomen
2. het kappen van de bomen aan de noordoostzijde dient begeleid te worden door een ter zake kundige ecoloog, om de potentiële verblijfplaatsen in de bomen te ontzien,
3. lichtoverlast in de buurt van als potentieel foerageergebied en vliegroutes aangemerkte elementen moet worden voorkomen door het licht weg te draaien van deze potentiële locaties.

5.3.3 Amfibieën; mitigatie

Het plangebied ten zuiden van de Lange Broekweg kan door de rugstreepad gebruikt worden als leef- en voortplantingsgebied. Als er voorkomen wordt dat de dieren, na de winterslaap, de kade opkruipen en het gebied intrekken vanaf de kassen, kan er gewerkt worden zonder risico voor de rugstreepad. Als de werkzaamheden plaatsvinden na 15 maart 2016 en het weer geschikt is (ter beoordeling van een ter zake kundige ecoloog) zal het gebied afgeschermd moeten worden.

Om verstoring zoveel mogelijk te beperken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

1. werken buiten de kwetsbare periode van de rugstreepad (15 maart t/m 15 september);
2. indien dit niet mogelijk is; afzetten van het zuidelijk deel van het plangebied door het plaatsen van een amfibieën-kerend scherm

5.3.4 Vissen; mitigatie

Planning

De werkzaamheden aan de zinker worden uitgevoerd tussen half maart en begin april.

Mitigatie

De bittervoorn en kleine modderkuiper kunnen zich bevinden in de betrokken watergang. De minst kwetsbare periode van de bittervoorn is van september t/m maart, dit is buiten de voortplantingsperiode. De minst kwetsbare periode van de kleine modderkuiper is van augustus tot en met november, dit is na de voortplanting en vóór de overwintering. Er mag, onder ecologische begeleiding, gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode, bijvoorbeeld de Goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen, versie 6 februari 2012. Tijdens het werken moet de luchttemperatuur boven nul en het water ijsvrij zijn. De werkzaamheden ter plaatse van de zinker beperkt (slechts enkele meters habitat) en zullen derhalve, bij het uitvoeren van onderstaande mitigerende maatregelen, geen effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de bittervoorn.

Om verstoring voor de bittervoorn zoveel mogelijk te beperken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

1. de zinker moet "in de natte" verwijderd worden, indien dit niet kan;
2. vissen vooraf afschrikken door bijvoorbeeld met een net door het water te bewegen;
3. leidingen bloot graven en -baggeren;
4. leidingen verwijderen en oevers herstellen;
5. werkzaamheden uitvoeren onder begeleiding van een ter zake kundige ecoloog.

6 Conclusies

Voor de werkzaamheden worden meerdere bomen gekapt of gesnoeid en wordt één watergang aangetast. De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de aanpassingen zijn, met uitzondering van de kap van bomen, tijdelijk van aard. Het karakter van de gebieden waar de werkzaamheden worden uitgevoerd wordt er, ondanks de kap van de bomen, niet blijvend door veranderd.

Flora- en faunawet

Er hoeft geen ontheffing op de verbodsartikelen in de Flora- en faunawet te worden aangevraagd, maar het opstellen van- en het werken volgens een ecologisch werkplan met ecologische begeleiding bij meerdere werkzaamheden is wel verplicht.

Indien de werkzaamheden in het vogelbroedseizoen worden uitgevoerd (hetgeen niet de planning is) zijn mitigerende maatregelen voor vogels verplicht. Indien de werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen worden uitgevoerd zijn de mitigerende maatregelen voor vogels niet noodzakelijk. De aanwezigheid van de bittervoorn is aangetoond en de kleine modderkruiper is niet uit te sluiten. Voor de bittervoorn (zwaar beschermd in de Flora- en Faunawet, tabel 3) en de kleine modderkruiper (middelzwaar beschermd in de Flora- en Faunawet, tabel 2) moeten mitigerende maatregelen worden getroffen om volgens de flora en faunawet te werken. Mitigerende maatregelen gelden ook voor het beschermen van potentiële vliegroutes en verblijven van vleermuizen. Deze maatregelen staan in deze rapportage beschreven bij de betreffende soortgroepen. De maatregelen moeten worden opgenomen in een ecologisch werkplan. De werkzaamheden moeten begeleid worden door een ter zake kundige ecooloog. De werkzaamheden staan gepland van januari tot half april 2016.

Vervolg

Er moet een ecologisch werkplan gemaakt worden waarin de mitigatie voor de bittervoorn, kleine modderkruiper, rugstreeppad en vleermuizen staan beschreven, en de werkzaamheden moeten door een ter zake kundige ecooloog worden begeleidt. Zolang de werkzaamheden niet uitlopen en dus buiten het vogelbroedseizoen worden uitgevoerd zijn mitigerende maatregelen omtrent vogels in het werkplan niet aan de orde.

Voor alle dieren geldt natuurlijk de zorgplicht.

Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000 gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is “de Solleveld en Kapitelduinen” dat op minstens 2.750 meter afligt van het plangebied. De aanpassingen hebben slechts een lokaal en beperkt effect. Ze zijn gescheiden van het Natura 2000 gebied door woningen, meerdere wegen, akkerbouwlanden en watergangen. Voor de geplande aanpassingen is een verdere voorttoetsing aan de Natuurbeschermingswet niet aan de orde.

Ecologische Hoofdstructuur (NNN)

De plangebieden liggen niet in de Ecologische Hoofdstructuur. Al deze aanpassingen hebben een zeer beperkt effect en leveren na de aanpassing hetzelfde areaal en karakter op als voor de aanpassing. Er hoeven geen bestemmingsplannen gewijzigd te worden. Derhalve is een toetsing aan de NNN niet benodigd.

Heerenveen, september 2015
Antea Group

Geraadpleegde bronnen

Boeken

- Kranenbarg, J., R.P.J.H Struijk, M. Schiphouwer, J. Bergsma, K. Didden & J.E. Herder, 2015. De vissen van Zuid-Holland. Stichting RAVON, Nijmegen en Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Mostert, K., 2011. Zoogdieratlas.nl Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. SOVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Creemers, Raymond C.M. & Jeroen J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. RAVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- FLORON 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse flora. Stichting FLORON, Nijmegen.

Beschermde gebieden

- Google Earth
- www.bing.com
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Verspreiding en informatie

- Nationale Database Flora en Fauna (NDFF)
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.rvo.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl
- www.ravon.nl
- www.zoogdierverseniging.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.vleermuis.net
- www.vleermuizenindestad.nl
- www.dasenboom.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.vlindernet.nl
- www.eis-nederland.nl
- www.wilde-planten.nl
- www.floravannederland.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO.nl door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;

- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO.nl voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan **dient** een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO.nl van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO.nl zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij RVO.nl bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van EL&I). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van het Natuur Netwerk Nederland.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuur Netwerk Nederland (NNN) van Nederland.

In de NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term NNN werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermd Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet.

VOORTOETS

INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets.
 Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

